

Befagyott falak

Ungvárszki Szabolcs – TDK 2023

A kezünkben van egy kulcs, de ha tönkrement a zárja, pusztán a zsebünket nyomja. Nem tudunk vele mit kezdeni, de eldobni mégsem akarjuk. Nem is tudjuk biztosan, mi lehet az ajtó mögött, ezért furdal a kíváncsiság. De amíg várjuk, hogy a lakatos megjavítsa, addig csak egy fal, mely akadályként utunkat állja. Ezen hasonlatokra vezette azonnal gondolataimat a Magyar Jakobinusok tere 2-3. tömbjének udvarán álló kazánház épülete, mely hosszú ideje funkciója nélkül áll a tömb kertjében, üresen.

Az akadály, mint kifejezés helytállóságát azzal támasztom alá, hogy a 2-3. szám udvara (mely a tömb legnagyobbja, a keleti oldalon az egész tömbbelső felét teszi ki) területének körülbelül a negyedét foglalja el a kazánház épülete. A mérete mellett az elhelyezése is nehézséget okoz, mivel a ház kertjének közepén helyezkedik el keresztben, ezzel több kis darabra szeli azt. Az udvarnak így nem csak a használhatósága, de az emberközelsége is kárt szenved. Az elhelyezkedés az egykori térelhatárolás maradványaival együtt - mely két vasbeton fal és két, törött üvegekkel teli függönyfal - szinte azonnal arra a konklúzióra terelte a gondolataimat, hogy mi módon tudnám az épületet az udvar szerves részévé, az általa elvett és részekre darabolt területeket annak visszaadni.

Az udvar részekre tagoltságát, valamint szűkös érzetét erősíti, hogy minden irányból fák veszik körül, még a belső telekhatártól körülbelül két méterre fekvő oldalon is, a kerítés mögötti fák lombkoronája uralja nyáron a látványt a függönyfal mögül. Ugyan ez valóban szűkösebbnek érezteti a kertet, kifejezetten kellemes látványt nyújt, illetve az épület mellett már-már a fedett-nyitott terek hatását kelti, mely még jobban felerősíti a kazánház beltere és az udvar lehetséges kapcsolatát ezzel a kontextussal.

A kazánház három méteres raszterre szerkesztve 9*12 méter oldalhosszúságú belül, melynek tartószerkezete öt acél rácsostartós keret. Azonban a magassága teszi igazán érdekfeszítővé, ugyanis az belül öt méter, de a rácsostartókat leszámítva is négy és fél. Az oszlopok mellett, a hosszabb oldalon egy mindkét irányban trapézlemezzel zsáuzott vasbeton fal határolja el a kerttől, mely csak az egyik oldalon van megnyitva egy ajtóval és felette ablakokkal.

A belső tagolás azonnal kettős utóéletet sejtet: a ház felőli oldalon cellás, fallal elválasztott szobák, míg a másik oldalon az épület fele egy nagy, egybefüggő tér, mely két oldalt egy közbelső folyosó választ el és köt össze egyszerre. A magasság ellenére nincs sehol közbelső födém, csak az egykori mosdó felett egy álmennyezet, de néhol még az egykori padlócsatorna is fedetlenül fut a padló alatt.

A közelebbi megismerés után a problémát először nem funkciók felől közelítettem meg, hanem anyagi lehetőségek felől. Mivel ezen saját források hiánya miatt nem bontotta még el a lakóközösség a kazánházat, arra kerestem megoldást, hogy kivel lehetne együttműködni, aki szívesen hozzájárul az átépítéshez abban az esetben, ha közösen használhatnák az átalakított házat. Erre a lehető legideálisabb partner az lenne, akinek székhelye vagy egyéb tulajdona van ebben a tömbben van, így van hozzáférésük a belső udvarhoz. A szomszédos házban, a Jakobinusok tere 1. szám alatt lévő Egyszülős Központban megtaláltam ezt a kollaborációs lehetőséget, akikkel első lépésként elkezdtünk olyan funkciókat keresni, amelyek mindkét fél

számára jól használhatóak és hiánypótlók lennének. Mivel részben gyerekekkel foglalkoznak, akik természetesen a lakóközösségnek is jelentős részét alkotják, az ő érdekeiket szem előtt tartva kezdtük meg az elsődleges funkcióválasztást. A helyszín már említett problémái - azaz a kevés és nem kihasznált tér az udvaron -, valamint a Központ szomszédos, budai rendezvényhelyszínének helyi hiányosságai (az ideálisnál kevesebb játékterület, illetve kültér hiánya) mind arra utaltak, hogy egy elsősorban gyerekeknek kialakított játszótér vagy játszóház válna mindenki legnagyobb hasznára. Ennek szükségletei kifejezetten jól viszonyulnak a lehetséges adottságokkal: az udvari zöldfelület, valamint a játékra alkalmas terület hiánya pótolható a kazánház nagy belmagasságú terével, a kisebb helyiségek pedig a felnőtteknek nyújtanának lehetőséget pihenésre, társalgásra és közösségi célokra, szintén a kert bővítéseként.

A játszótéren belül kifejezetten fontosnak találtuk azt, hogy a játékok mozgáscentrikusak legyenek a gyerekek számára: kihasználva a nagy belmagasságot, a különböző térelemek egymással összekötött pályát alkotnak, melyeken a hangsúlyt a mászásra helyeztem. Részben mert felfedezhető, bejárható és gyermeki szemszögből izgalmas terek alkothatók, továbbá a gyerekek fizikai és szellemi fejlődését segíthetik elő a mászást igénylő akadálypályák. Emellett ez egy újabb lehetőség, hogy egymással interakcióba lépjenek, mint akármelyik játszótéren.

Ezeket a térelemeket a kerítés felőli, nagyobb térben rendeztem el, annak négy oldalán. Fontosnak találtam, hogy függőleges és vízszintes irányban is járható, mászható legyen a játszótér, erre nyújtanak lehetőséget a különböző hidak, mászólépcsők, létrák, kapaszkodók, falak és felületek. Ezek elsődleges építőanyaga a fa, mely kiegészül a játszóterekről ismerhető kötélhálóval, mely a mászás mellett egyes helyeken az esésvédelmet is biztosítja. Az elbontott függönyfalak helyett is ezt alkalmaztam, mert az egyszerűsége mellett a tér átlátszóságát is lehetővé teszi.

A másik oldalon, a ház felé néző cellás helyiségeket a kertben pihenő és gyerekekre vigyázó felnőttek részére rendeztem be. Újraépítettem a mosdót, illetve kialakítottam egy teakonyhát és egy, a játszósobára néző (azzal egybenytott) pihenőszobát. Ezek fölött a falak felső részét elbontva kialakítottam 2,40 méter magasságban egy galériát egy felvezető lépcsővel, mely részben közösségi tér, részben pedig egyszerű megközelítést biztosít a játékok felső szintjeihez, hogy szükség esetén egy felnőttnek ne kelljen a játékokon keresztül felmásznia.

A nyílászárók eltávolításán kívül a térelhatárolást csak színében változtattam meg. A kertet elzáró hatását felerősíti a festetlen beton szürkesége, a trapézlemez zsututól kapott formája. Ennek csillapítását egy bordó árnyalatú festéssel orvosoltam, mely ugyan nem olvad be a lombkoronák látványába, sokkal hívogatóbb küllemmel látja el a kazánházat.

